

Saber mirar El Prat i els seus documents 1643 - 1938

Del 12 de
setembre
al 23 de
desembre

PER part de la Junta del Baralló, sem ha representat,
 que se troban de presents ab molt gran falta de diner,
 per acudir als gastos de las lensas, que estan fent, per esta
 ocase del focorro del Castell de Monço sitiât del enemich,
 y perals demes que sels ofereixen, la qual tota se ocasiona,
 de no acudir las Vniversitats a pagarlos, lo que deuen.
 Per lo que, veient que esta es ocase tan apretada, he deter-
 minat escriure esta a v.s.ms. pera q̃ premediten los danyes,
 que de no proseguirse aslo, se porien seguir, esperant, que com
 a tant lleals vassalls, y desijosos del seruey de sa Magestat
 (que Deu guarde) y del benefici de esta Prouincia, acudirán
 promptament a pagar lo que tant just es I per quant he en-
 tès, que alguns poch afectes al seruey de sa Magestat, y ol-
 uidats de las obligaciones, que com a bons Cathalans, tenen
 de procurar los augments de esta Prouincia, han diuulgat,
 que no passaua auant lo Baralló, no vull dexar de aduer-
 tirlos ab esta, que no donen obida a tals embelecós, assig-
 nantlos, que no se ha tractat de tal cosa, ans be, que conti-
 nuament estâm deuellats, en veure, com se puga proseguir,
 per lo molt que vehem que comt per nostra conseruacio.
 Deu a v.s.ms. guarde. Dat. en Barcelona a 27 del
 mes de *Novembre* Any 1643

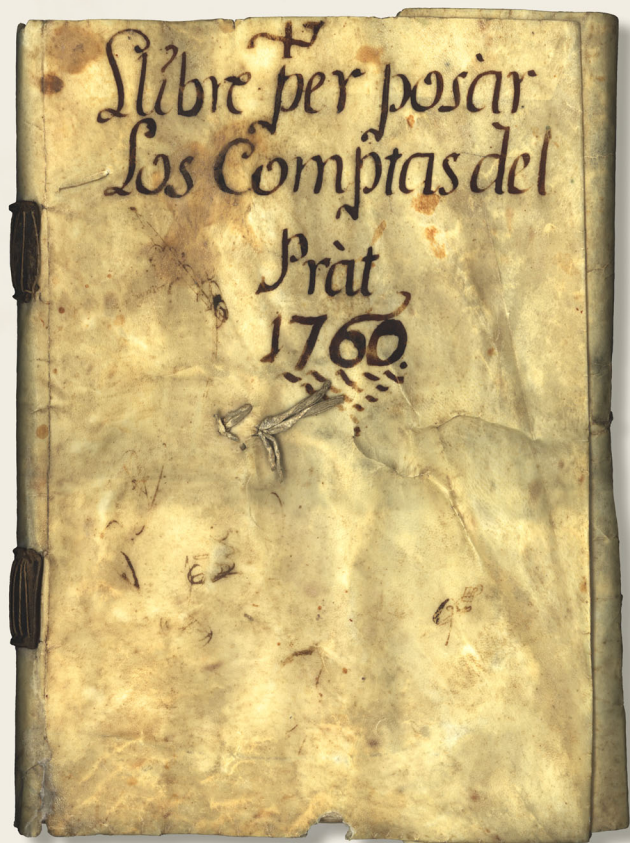
Hon Joseph de Biver
 y de Margarit

El Prat és una ciutat que té una història relativament recent. Els primers consells locals depenien dels grans propietaris de terres, i les reunions es feien a l'església. La independència política s'aconseguí l'any 1689 i, per aquesta raó, els documents que es conserven a l'Arxiu municipal són posteriors a aquesta data.

Hi ha, però, alguna excepció, com aquest edicte de l'any 1643, que és una crida feta pel governador a tots els ajuntaments, per recaptar diners per a la defensa de Monsó, que havia caigut en mans franceses durant la Guerra dels Segadors.

Plànol del s. XVIII (procedència: Museu de l'Hospitalet)

L'únic pergami que es conserva a l'Arxiu municipal del Prat serveix de coberta per al llibre que recull la comptabilitat municipal entre els anys 1760-1794. És un valuós document per saber en què invertia el municipi en aquest període del segle XVIII.

Plaça de la Vila i l'edifici consistorial, després de la riuada del dia de sant Antoni. Any 1898

JOVENES DEL CORREGIMIENTO

Quereis veros libres del yugo de Napoleon? Deseais antes morir en vuestro Pais, que sêr trasladados à tierras remotas, y climas por vosotros desconocidos? Amais à la Patria, y á los vuestros, y à petecéis procurar su libertad y su tranquilidad con sacudir la fuerza que nos esclaviza, é incomoda? Pues teneis ahora la proporcion à gusto vuestro. El Gobierno del Corregimiento os ha procurado un medio como poder servir en clase de Voluntarios, y batallar unidos, sin la precision de dividiros en varios Cuerpos.

Se ofreció à S. E. el Congreso Provincial formar un Batallón, vestirle y reemplazarle, y este Superior comunica à la Junta la gracia de su aceptacion, que hizo nuestro General en Gefe, à quien se lo pasó con su dictamen. Ya conocéis que son necesarias fuerzas para oponer al aumento de ellas que se procura el Enemigo, ya veis qua es imposible que dexéis de contribuir con vuestros esfuerzos, y si esto conceptuís no, dudareis un instante de que os es ventajoso el alistaros en dicho Batallón.

Venid pues Jovenes esforzados. La Patria os aguarda con los brazos abiertos, consolad su necesidad. No se diga que habeis abandonado à vuestra Madre; En vano os pesaria de no haberlo hecho quando el usurpador nos hubiese sugetado; con el exemplo de los Italianos y demas estrangeros que se pasan à nuestro Exército, podeis conocer la suerte que os cabria de no determinaros: ellos quisieran haber batallado en defensa de su Pais para no separarse de su suelo, y tarde acuerdan ahora su omision de quando fueron sugetados; aqui se está ahora à tiempo de defensa, evitais un mal de que teneis poder. Alarma, pues Alarma, Guerra contra Napoleon; conozca el Mundo entero que España detesta la traicion y la tiranía; y vosotros Jovenes podeis dar à conocer, que ahun quando vaxados é invadidos vuestros Pueblos, os distinguís con separaros de su sugecion y presentaros à las balas.

Matorell 20 de Noviembre de 1810.

La guerra contra els exèrcits de Napoleó (1808-1814), coneguda com a *guerra del francès* per la historiografia catalana, sovint explicada amb massa tòpics, representà un període complex de la història d'Espanya. Topen les convulsions internes d'un Estat fraccionat entre l'absolutisme de la monarquia i els seus defensors, i els sectors liberals, que s'expressen a les Corts de Cadis, i que abasten un ampli ventall polític. En el sentit militar, aquests mateixos liberals s'han d'unir als seus rivals ideològics per fer fora uns invasors que, paradoxalment, porten les idees avançades que defensen els liberals.

DESERTORES.

¡Qué dirá ahora de vosotros la Patria! que justas reconvenções podrá haceros: hijos expurios de ella que preferís vivir como fieras huyendo de las gentes, hijos desgraciados que léjos de contribuir á su salvacion le procurais males infinitos, ó quando ménos mirais con indiferencia su suerte, que dolor será el vuestro en estos felices dias, en estos tiempos de honor y gloria: sí, san Fernando de Figueras está en nuestro poder, 530 Prisioneros con 16 oficiales todos franceses rindieron sus armas en Olot, perdieron ya los enemigos su orgullo, la Patria recobra su esplendor, sus hijos, sus verdaderos hijos se precipitan á conglaturarse, se disputan la antelacion, y todos quieren ser soldados, ¡pero vosotros todavía sordos á su voz! No, no lo juzgo así, convengo en que el temor del merecido castigo por vuestra desercion, por vuestra fuga os tiene vacilantes, que el no haber tenido parte en la gloria de vuestros compatriotas os retrae, y os reprenden con sus miradas severas, ahora mas que nunca deviais experimentar mi rigor; sin embargo, hallo en mi corazon un impulso que me indica vuestro arrepentimiento, y oygo que me decís: queremos borrar nuestros desvios, seremos buenos hijos, y vengaremos á nuestra madre Patria, perdon y juramos la enmienda; venid pues, corred, bolid, la toma de san Fernando abre mis brazos para recibiros, y en nombre de S. M. os digo: que todos los que se reunan á sus respectivos cuerpos en el preciso término de ocho dias contaderos desde la publicacion de este bando, quedan Indultados de la pena ha que se habian hecho acreedores por su desercion. Mas hay de aquellos que no lo executen, infelices si no sabeis aprovechar este momento con que os convida mi paternal corazon, sabed que sufrireis irremisiblemente las penas que previenen las Reales Ordenanzas, y quedan publicadas en los anteriores Bandos: me prometo no llegará este caso, y que entre vosotros no se hallará uno que olvide lo que debe á la ley, y á la Patria.

Quartel general de Tarragona 15 de Abril de 1811.

El Marques de Campo-verde.

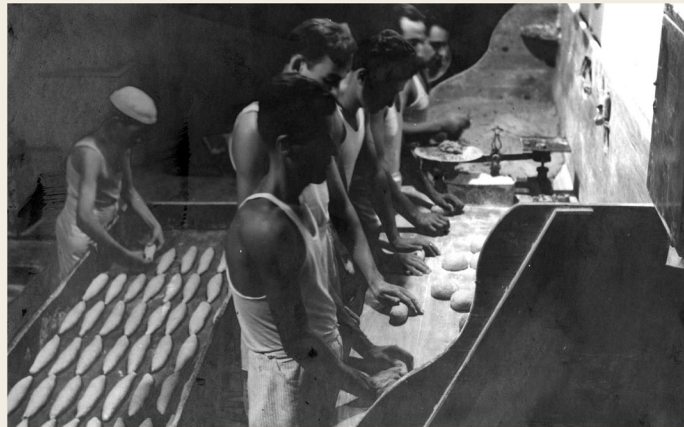
Tot això bastí amb proclames patriòtics i herois llegendaris (Agustina d'Aragó, el Timbal del Bruc...) per cridar a la mobilització una població poc disposada a participar en una lluita que li és distant. Aquests dos documents serveixen d'exemple d'aquesta realitat. D'una banda trobem les crides entusiastes a l'allistament del 1810 i, pocs mesos després, un han molt dur recorda als desertors el destí moral i penal que els espera per la seva actuació.

²⁴
 Dic Jo Lo vayx firmat Com pro
 meto donar lo avast del pa per lo
 termini del proxim present añ
 1816 al preu y calitat q'el vandre
 a Caza y dels fornes majors de la
 prezen Siutat

Jph moreya mestre
 forne al Carre del ospital

66
 Dic jo lo vayx firmat comprometo donar lo avast del pa per lo termini del proxim present añ
 de 1816 al preu y calitat quel vendré á caza (casa) y dels fornes majors de la present siutat.
 Jph (Josep) Moreya mestre forne al carre del ospital (carrer Hospital de Barcelona) (1816)

Durant segles, l'hostal serà l'únic punt de venda de productes de primera necessitat. Els seus
 clients principals eren els jornalers, perquè els pagesos que vivien a les masies s'autoabastien
 de la major part de productes. Aquest és el cas del pa, que des del segle XVIII serà sempre de
 blat. El dret a vendre pa s'adquiria per subhasta i el adjudicatari del servei eren forners de
 fora del Prat. Fins ben enllà del segle XIX no hi haurà flequers locals amb establiments propis.

Treballadors d'una fleca. Any 1947 (dalt)
 Interior del mercat municipal de la plaça de la Vila, a la dècada de 1920-1930 (baix)

Don Juan^{co} El Castillo

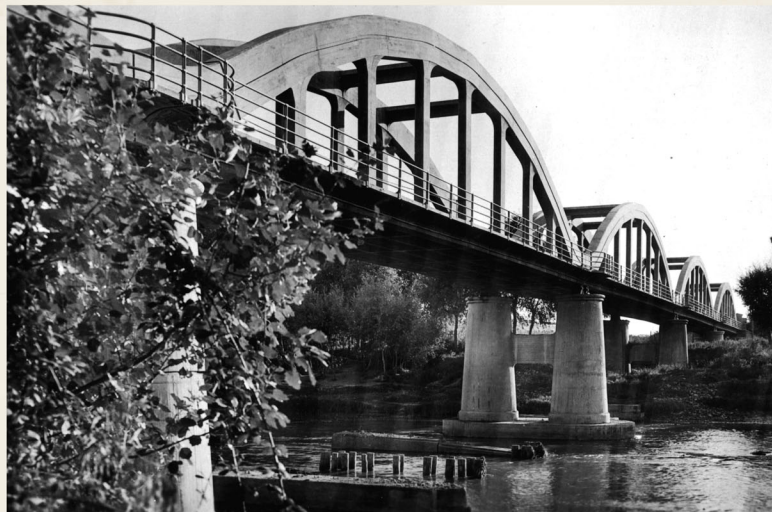
Para dar cumplimiento á una orden D. E. y R. L. Acuerdo que se me ha comunicado, transcribiéndomela, que ha recibido el Supremo Consejo, conseqüente á precaver la Emigración de las familias de las Poblaciones de este principado, y evitar los perjuicios que puede ocasionar á la moral, y á la salud pública la vagancia de estos miserables: Mando á cada una de las Justicias de los Pueblos de este Corregimiento, que dentro del tercero día proximo al del recibo de esta orden pasen á mis manos una noticia ó lista de las familias y personas que faltan en sus respectivos Pueblos y que han amigrado de ellos; Cuyas notas deberán ir firmadas por el Bayle y referendadas por el fiel de fechos: en la inteligencia que á la Justicia que fuese morosa se le aplicara la pena ó que diere lugar su inobediencia; y por el Contado me acusaran al margen el recibo de esta Circular. Barna 30 de Enero de 1818

66

Don Francisco del Castillo.

Para dar cumplimiento á una orden de S.E. y R.L. Acuerdo que se me ha comunicado, transcribiéndomela, que ha recibido el Supremo Consejo, conseqüente á precaver la Emigración de las familias de las Poblaciones de este principado, y evitar los perjuicios que puede ocasionar á la moral, y á la salud pública la vagancia de estos miserables. Mando á cada una de las Justicias de los Pueblos de este corregimiento, que dentro del tercero día proximo al del recibo de esta orden pasen á mis manos una noticia ó lista de las familias y personas que faltan de sus respectivos Pueblos y que han amigrado de ellos; Cuyas notas deberán ir firmadas por el Bayle y referendadas por el fiel de fechos: en la inteligencia que á la Justicia que fuese morosa se le aplicara la pena á que diere lugar su inobediencia; y por el Contado me acusaran al margen el recibo de esta circular. Barna 30 de Enero de 1818

La difícil situació econòmica que patien moltes famílies, les obligà a continuats moviments de població. El Delta del Llobregat, malgrat la insalubritat de segles, fou un focus d'atracció per a molta gent que s'ofereix com a jornalers per fer treballs al camp. Tot i que en molt menor grau, també hi havia una emigració més especialitzada, d'artesans i professionals. Amb tot, el treball estacional mantenia la població jornalera en una situació al límit de la subsistència i feia augmentar el nombre de persones que havien de viure d'almoines. Les autoritats de l'època reprimiren amb contundència tot allò que podia alterar l'ordre establert, incloent-hi els moviments de població.

El Prat, terra de pas i d'acollida

Sanidad
Castell de Felç,
Gaba,
Vila de Cam,
San Boi
Prat

A Cada uno de los Pueblos
notados en el margen re-
mito dos exemplares del
edicto del Exmo Señor
Capitan General de este
Ejercito y Prado del
23 de este Mes para la
Vacunacion advirtiendole
que si en alguno de ellos
se notan viruelas natu-
rales, tomen desde luego
las precauciones que pre-
viene, y den cuenta a
esta Junta Municipal
de Sanidad sin perdida de
momento y de estar en
cumplirlo firmaran a
continuacion.

Dijses 28 de Mayo de
1818
Jph Reventos y Pascual
Bayle

A cada uno de los Pueblos notados en el margen remito dos ejemplares del edicto del Exmo Señor Capitan General de este Ejercito y Prado del 23 de este Mes para la Vacunacion advirtiendole que si en alguno de ellos se notan viruelas naturales, tomen desde luego las precauciones que previene y den cuenta a esta Junta Municipal de Sanidad sin perdida de momento y de estar en cumplirlo firmaran a continuacion. Sigtes 28 de Marzo de 1818. Jph (Josep) Reventos y Pascual Bayle

La verola és una malaltia infecciosa, altament contagiosa, que obliga les persones afectades a fer quarantena. En el passat causava grans estralls entre la població, ja que resultava mortal en molts casos, i deixava seqüeles físiques, especialment a la cara, per tota la vida. Els únics remeis efectius eren la prevenció i la vacunació. Per això, al llarg de tot el segle XIX s'establiren fortes mesures de control per tal d'evitar els contagis i es feren campanyes de vacunació entre la població. L'any 1979 l'Organització Mundial de la Salut anuncia l'eradicació de la malaltia a tot el món, tot i que darrerament s'ha convertit en una amenaça com a una hipotètica arma biològica.

Concentració de nens i pares al pati de la rectoria, abans de 1936

Avis al Publich

Havint sebut q^o lo Ex^{te} Sor. Capit^l General de aquesta provincia te ordres dadas per q^o las tabernas estiguan tancadas a las nou del vespre; Mano a las personas q^o tinguan taberna en lo present terme q^o baix las penas q^o imposa dit Ex^{te} Sor. tinguan tancadas las portas, sens personas q^o no sian de la familia dintre, a la hora senyalada de las nou; la q^o ne podran obrir a persona alguna, a no ser q^o sia per alguna necessitat, la q^o en tal cas, qualivel q^o necessiti daver acudir a algu de justicia, pues solo a ellaaura obrir lo Tabern, pero q^o porq^o no puguan alegar ignorancia mano q^o despus de ser publicat lo present per lo Nuncio de est poble se ficia lo present en lo lloch acostumat. Prat 2 de Mars de 1828

Pere Monés Batlle

Yoos M^o Ferrer Sec^{rio} del Mag^o S^o Bayle de este pueblo: Certifico: que por Pedro Roca Nuncio del Mag^o Aynto. del mismo fue publicada a conde trompetas por los parages acostumbrados de este pueblo la antecedente orden; y despues la puse en la tabilla donde se acostumbran poner todas las ordenes, y estubo de manifesto hasta la noche del dia de ayer, el qual era festivo; lo q^o certifico en el pueblo de S. Pedro y S. Pablo del Prat a los 3 dias del mes de marzo de 1828. José M^o Ferrer Sec^{rio}

Avis al Publich Havent Sebut que lo Exm. Sor. Capitá General de aquesta provincia te ordres dadas per que las tabernas estiguan tancadas á las nou del vespre; Mano á las personas que tinguan taberna en lo present terme que baix las penas que imposa dit Exm. Sor. tinguan tancadas las portas, sens personas que no sian de la familia dintre, á la hora senyalada de las nou; la que no podrian obrir á persona alguna, á no ser que sia per alguna necessitat; lo que en tal cas, enllevol que necessiti deuri, acudir á algu de justicia pues solo á ella deuri obrir lo Tabern; y perque no puguan alegar ignorancia mano que despues de ser publicat lo present per lo nunci de est poble se ficia lo present en lo lloch acostumat. Prat 2 de Mars de 1828. Pere Monés Batlle.

(Anotat al marge) José M^o Ferrer Secretario del Maggo. Sor. Bayle de este pueblo: Certifico: que por Pedro Roca Nuncio del Maggo. Aynto. del mismo fue publicada á con de trompeta por los parages acostumbrados de este pueblo la antecedente orden; y que despues la puse en la tabilla donde se acostumbran a poner todas las ordenes, y estubo de manifesto hasta la noche del dia de ayer, el qual era festivo; lo que certifico en el pueblo de S. Pedro y S. Pablo del Prat a los 3 dias del mes de marzo de 1828. José M^o Ferrer Secretario.

Els centres d'esbarjo han estat des de temps immemorial focus de controvèrsies i conflictes, provocats per les diferències entre els que busquen una estona de distracció i els defensors del descans. A aquest fet cal afegir, en determinats moments històrics, els condicionants morals que patien els locals d'esbarjo, en especial les tavernes, com a centres de mals costums, contraris a la moral i l'ordre.

Aquesta ordre de tancament dels establiments ens ofereix una informació addicional: d'una banda, el costum de contractar pregoners per comunicar les notícies i de l'altra, els efectes de les coles i els insectes en aquest document, conseqüència d'haver estat exposat en un tauler d'anuncis.

Café del Porvenir

—de mil ochocientos veinte y ocho.

Primera locomotora de vapor que l'any 1881 va circular pel Prat

Ha llegado a mi noticia
 que en esa Parroquia se
 da grave escándalo con el
 abuso que se ha introducido
 de algunos años a esta parte,
 por presentarse los tra-
 bajadores en las heras
 destinadas para la trilla,
 sin más abrigo que la
 camisa; por lo tanto
 prevengo a V. reprimiendo
 este importante e inmo-
 ral comportamiento, dic-
 tando la providencia de
 que de contener tan es-
 candaloso exceso con la
 prontitud que reclama.

La naturaleza del asunto,
 que del contrario pro-
 videré lo más conve-
 niente al objeto.

Dios que a V. me P. D.
 Barcelona 13 julio 1847.

F. de S.

Sr. Alcaide de la Substitución del Prat.

66

Ha llegado a mi noticia que en esa Parroquia se da grave escándalo con el abuso que se ha introducido de algunos años a esta parte, por presentarse los trabajadores en las heras destinadas para la trilla, sin más abrigo que la camisa i por lo tanto prevengo a V. reprima este importante e immoral comportamiento, dictando la providencia capaz de contener tan escandaloso exceso con la prontitud que reclama la naturaleza del asunto, que del contrario providenciaré lo más conveniente al objeto. Barcelona 13 julio 1847.

Les feines del camp sempre s'han caracteritzat per la seva duresa. A més de l'esforç físic que comporten, la meteorologia ajudava poc, a l'hivern i a l'estiu, uns treballadors que estaven de sol a sol al ras. La situació devia ser especialment dura en el temps en què al Prat es conreaven majoritàriament cereals. La sega i les altres feines complementàries es feien en ple estiu. El calor devia ser sufocant. Per això, els jornalers a qui es referia l'escript van decidir anar a l'era amb la camisa com a única peça de roba. Val a dir que les camises de l'època eren més llargues que les d'ara, però, malgrat això, l'escàndol, que feia temps que durava, devia ser prou considerable perquè hi intervinguessin les altes instàncies provincials.

Treballadors menjant al camp. Any 1935

Guardia Nacional
del Póbreo

Vagante

Circular

76
De ligcaon
4

Comandantia de la
may de l'Hotel de Reg

Pueblo

San Justo de Vener

Ephedra

Tang

Part

Vitellian

Java
L. 6. 6.

11

Women
Ages:

17

Wells
Santa Fe

Velliano

Cenozo

Vallordena

the Canyon

22

10

Urgente. In

respectivos
corresponden

á el momen
donde los l

debiendo t

responsabil
será pasado

desde el 19
é quien de

quedar ent

Finalmente que el scitar esta pondrán
 en el pasaje o sea mas elevado de sus respectivas
 Puercas uno o dos Vigilantes que este de dia y de noi-
 che con el objeto de que no sean atacados por los po-
 sos de la fuerza a cuyo efecto en el caso de necesi-
 dad tendran a el momento a su orden, conser-
 vando a las Puercas las armas, se actuaron las ór-
 denes donde se haya en unid. sea en que puedan,
 tenerse, y mandan pasar sin posibilidad de error,
 siendo bien entendido que sean expeditos, al
 efecto, así como origina la mas estrecha vigilancia,
 total a el Estado que dice de completa en esta
 ciudad, y en su caso expon la culpabilidad sea in-
 abundante para los demas expon ordenes que luego que
 manden a cumplir, el pago de los Vigilantes, desde el 1.º
 de Janeiro. Y para que ninguno pueda alegar que
 no se dio a esta un voto de a quien lea la
 de Puercas los reales, solo por no haberlo, y por
 no a continuación sea de que sea en orden.

Holm & Mey 9 Mayo de 1836,
El Comandte de Armas
Miguel Tort.

Una de les protagonistes del segle XIX prava ser la violència generada a l'entorn de les guerres carlines. El Prat, en ple delta, allà i sense comunicacions, era un terreny òptim per les guerrilles. Les partides guerrilleres es refugiaven a les muntanyes i baixaven als pobles del delta per aconseguir farfages, aliments i diners per fer front a la guerra. L'exèrcit regular intentà afrontar els atacs organitzant la defensa, enviant ordres i amenaçant greument els pobles que les incomplien. El Prat, format per un petit nucli urbà i amb nombroses cases de pagès allindat, tenia grans dificultats per organitzar la seva defensa. Les peticions d'ajut al Govern militar no van ser ateses. A la pràctica, el Prat va estar abandonat per uns i atacat pels altres, i ambòs hàndols el van utilitzar com a font de proveïment: en el cas dels guerrillers es parlava de saqueig, i en el de l'exèrcit, de hagatzes; el resultat per a la població, però, era el mateix.

Caçadors, a l'inici del segle XX

Urgente. Inmediatamente que Vs. Reciban esta pondrán en el parage ó casa que elevaré de sus respectivos pueblos uno ó dos vigilantes que este día y de noche con el objeto de que no sean sorprendidos (sic. Sorprendidos) por la facción, á cuyo efecto en el caso de invasion tocanán á el momento á sonar, cerraran las puertas de todas las casas, se reunirán las Nacionales donde los haya en una casa en que puedan defenderse, y me daran parte sin pérdida de tiempo debiendo tener entendido que serán auxiliados al instante así como exigire la mas estrecha responsabilidad á el Alcalde que deje de cumplir con esta circular, y en su caso según la culpabilidad de él, y de los que se le atribuyan, y de los que se le atribuyan, y de los que se le atribuyan desde el 19 del corriente. Y para que ninguno pueda alegar ignorancia dirijo con sacado á quien da cada pueblo dos reales de vellón para su trabajo y pondrán á continuación nota de quedar enterados. Muebles de Rey y 9 de Mayo de 1836. El Comandante de Armas Miguel Tort.

Escuela pública de niñas
de
Prat de Llobregat

Ruego encarecimiento de
esta Junta, que atando ya
en la ignorancia de las creaciones
y cumpliendo con las disposiciones
de la Junta superior de
instrucción pública, pueda re-
sultar la escuela durante los
días que dicha Junta ha con-
cedido.

Lo que pongo en su conocimiento
para los efectos correspondientes.

Dios, que d'el mal avo
Prat 5 Agosto 1874

La Profesora

Rosa Ribas

P. Presidente de la Junta local.

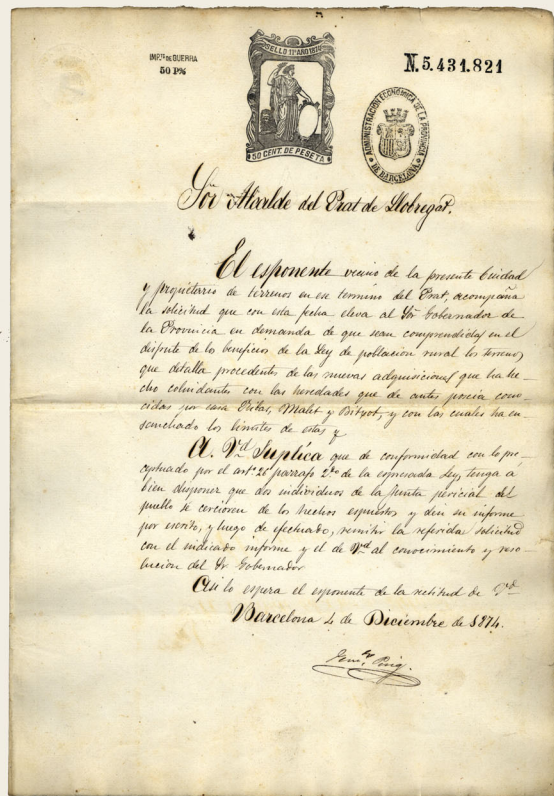
Retrat de Rosa Ribas Parellada

Rosa Ribas Parellada, va ser la primera mestra per a nenes del Prat. Havia nascut l'any 1846 a la masia de cal Quintana i va morir als 40, anys com a conseqüència de les complicacions després del part del seu tercer fill.

El Prat li va dedicar un carrer al costat de l'institut Baldri Gülera. El carrer de Rosa Ribas és un bon exemple de l'important nombre de carrers dedicats a personalitats locals però que no són coneguts per una part dels habitants de la població.

Lo que pongo en su conocimiento
para los efectos correspondientes.
Dios, que d'el mal avo
Prat 5 Agosto 1874

La Profesora
Rosa Ribas

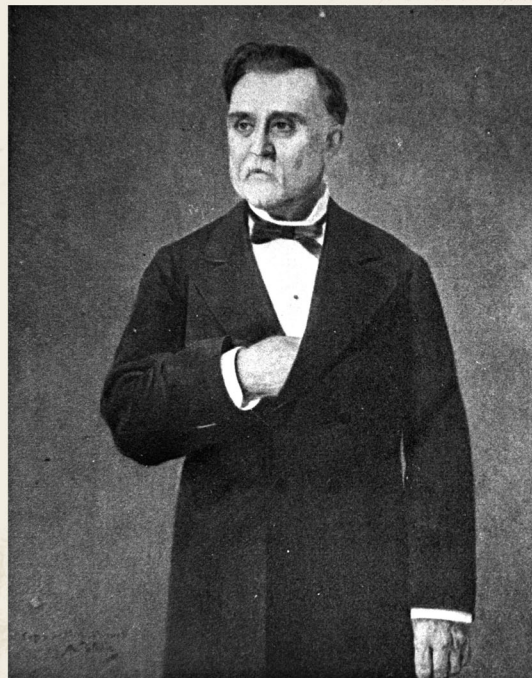

66

Sr. Alcalde del Prat de Llobregat. El esponente vecino de la presente ciudad y propietario de terrenos en ese termino del Prat, acompaña la solicitud que con esta fecha eleva al Sr. Gobernador de la Provincia en demanda de que sean comprendidas en el disfrute de los beneficios de la Ley de población rural los terrenos que detalla procedentes de las nuevas adquisiciones que ha hecho colindantes con las hereditades que de antes poseia conocidas por casa Ribas, Malet y Bitxot, y con las cuales ha enanchado los límites de estas y, a Vd. Suplica que de conformidad con lo preceptuado por el art.º 26 parrafo 2.º de la expresada Ley, tenga a bien disponer que dos individuos de la junta pericial del pueblo se cercioren de los hechos espuestos y den su informe por escrito, y luego de efectuado, remitir la referida solicitud con el indicado informe y el Vd al conocimiento y resolución del Sr. Gobernador. Así lo espera el esponente de la rectitud de Vd. Barcelona 4 de Diciembre de 1874. Fernando Puig

Amb el pas del temps, el nom de Ferran Puig s'ha convertit en el referent d'un dels carrers més comercials de la ciutat - massa sovint confús amb el carrer Major -. Ferran Puig va ser un dels homes més poderosos del Prat. Gironí de naixement, la seva gran fortuna procedia de l'activitat industrial. L'any 1870 començà a adquirir terres de creure al Prat i va esdevenir-ne el major propietari. Per facilitar la comercialització dels seus productes, l'any 1873 va finançar la construcció del primer pont per travessar el riu, pont que va ser de peatge durant molts de temps. La influència de Ferran Puig s'estengué a tots els àmbits de la vida local i la gent parlava de Don Fernando amb una barreja de devoció i por. La seva influència ultrapasà de molt l'àmbit local, fou regidor de l'Ajuntament de Barcelona i senador per Girona, a més de participar en nombroses societats econòmiques. A la seva mort, l'Ajuntament li dedicà l'antic carrer de la Bunyola, l'any 1912.

En aquest document, signat pel mateix Ferran Puig, demana acollir-se al benefici fiscal que ofereix la legislació agrícola del moment en funció de les inversions fetes als seus camps.

Retrat de Ferran Puig a les oficines del Canal de la dreta

N.º 5.431.821

Exmo Señor.

El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita: Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio: en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoalbis, comilona, arroz ó como quiera llamárselo, (lo cual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperanz: de la esplendidez de V.E. les conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E.

Que Dios que muchos años.

Prat de Llobregat 19 Diciembre 1894.

por Nicolau Ribas. á.s.r.

Pablo Estalella

Exmo Ayuntamiento de este pueblo.

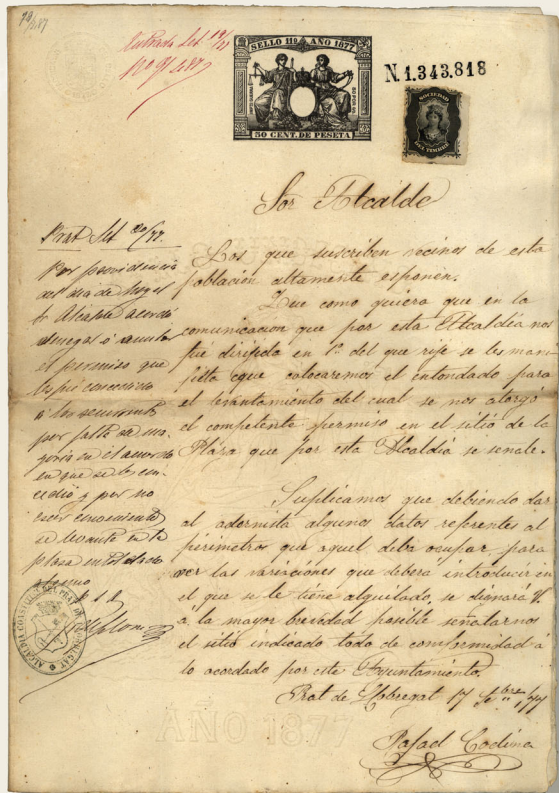

PROYECTO DE MATADERO

Cap als anys seixanta del segle XIX, el Prat, població totalment pagesa, disposava de dos escorxadors de propietat privada. Les autoritats locals, preocupades per la salubritat de la població, van decidir buscar una nova ubicació, lluny del nucli urbà, per a un nou escorxador municipal. Els terrenys escollits eren propietat de Ramon de Ponsich i estaven situats molt a prop del carrer Major. L'escorxador funcionà durant anys i la construcció de la línia ferria contribuï a separar-lo, encara més, dels habitatges. En entrar al segle XX, a la dècada dels anys deu, començaren les reformes modernes del Prat i els terrenys de l'escorxador van ser venuts a un industrial del País Basc que hi va construir la seva fàbrica anomenada La Papelera Española (1917). Mentrestant es treballava en el projecte de construcció d'un nou escorxador seguint el projecte de l'arquitecte municipal, Antoni Pascual.

Abans de l'arribada de la indústria, l'antic escorxador s'havia ampliat, l'any 1894, amb la construcció d'una nau destinada especialment al porcí. Els treballadors de l'obra, adjudicada a l'empresari Nicolau Ribas, reclamen a l'Ajuntament una antiga tradició que ha arribat fins als nostres dies. Quan es cobreix l'obra, el promotor ha de pagar un bon àpat als paletes i als altres treballadors, per tal de garantir que la construcció tindrà un final feliç.

66 Exmo Señor. El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita: Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio: en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoalbis, comilona, arroz ó como quiera llamárselo (lo cual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperanz: de la esplendidez de V.E. les conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E. Que Dios guarde muchos años. Prat de Llobregat 19 Diciembre 1894 por Nicolau Ribas á.s.r. Pablo Estalella

66

Sr. Alcalde . Los que suscriben vecinos de esta población altamente esponen. Que como quiera que en la comunicación que por esta Alcaldia nos fue dirigida en 1.ª del que rije se les manifiesta que colocaremos el entoldado (entoldado) para el lavantamiento del cual se nos otorgó el competente permiso en el sitio de la Plaza que por esta Alcaldia se señale. Suplicamos que debiendo dar al adornista algunos datos referentes al perimetro que aquel deba ocupar para ver las variaciones que debiera introducir en el que se le tiene alquilado, se dignará V. A. la mayor brevedad posible señalarnos el sitio indicado todo de conformidad a lo acordado por este Ayuntamiento. Prat de Llobregat 17 de Setiembre 1877. Rafael Codina

(al marge) Prat 20 setembre 1877. Por providencia del dia de hoy el Sr. Alcalde acordó denegar ó anular el permiso que les fue concedido a los recurrentes por falta de mayoría en el acuerdo en que se les concedió y por no creer conveniente se levante en la plaza entoldado alguno.

El Prat, un poble agrícola dedicat al conreu dels cereals fins ben enllà del segle XIX, celebrava la seva Festa Major per la festivitat del seus sants patrons, sant Pere i sant Pau, el 29 de juny. El juny era un dels mesos en què l'activitat agrícola era més intensa, perquè coincidia amb la sega. Per aquest motiu, els pratencs protestaven per no poder gaudir de la festa. La solució va ser buscar una nova data més idònia, la triada va ser la del 26 de setembre festivitat dels sants Cosme i Damià. Aquests sants, metges, van ser instituïts com a copatrons l'any 1560, en vista de la gran quantitat de malalties que afectaven la població.

Durant anys van coexistir les festes, però al final es va imposar la celebració del setembre. A més de la celebració religiosa, el ball era el centre de l'activitat festiva i l'envelat constituït des del darrer quart del segle XIX, un centre d'atracció imprescindible, encara que els sol·licitants de la instància que reproduïm no tingueren gaire èxit en la seva pretensió.

Ball a l'envelat. Any 1940

Ignacio Girban y Hermanos, de 0'09 metros.

En general los herrajes todos se elegirán de este tipo de fabricación, debiendo aprobarlos previamente en su calidad, tamaño y número el arquitecto inspector de la obra.

Materiales y modo de ejecución de las obras.
ART. XIX.- Cimentación.- La cimentación de hormigón para los mástiles y áncoras de los vientos se construirá en la forma que indique el Director de las obras siendo de cargo del contratista el suministro del material y mano de obra completos.

ART. XX.- Sanjas para los cables.- Las sanjas para el paso de cables se construirán siguiendo el trazado que marcará el Director de la obra. Su sección será rectangular, de 0'20 por 0'20. Las paredes verticales serán de tabique doblado de 0'10 de espesor y la solera de hormigón de cemento natural de 0'15.

ART. XXI.- Fundaciones de las máquinas.- Las fundaciones de las máquinas se construirán de hormigón de la proporción que se indicará y de las dimensiones que señalará el director de la obra.

ART. XXII.- Interpretación de los planos.- Los dos contratantes convienen en entregar la interpretación de los planos y dirección de las obras al arquitecto Don José Puig y Cadafalch, sin intervención de tercero en lo que se refiere en la interpretación técnica de los mismos y de la presente contrata.

El contratista se compromete además a auxiliar al arquitecto inspector en sus reconocimientos.

El contratista se obliga a permitir la entrada a la obra a las personas que designe el arquitecto inspector y facilitar la instalación de maquinaria, etc. desde el momento que el arquitecto inspector lo señale.

ART. XXIII.- Replanteo.- El contratista deberá

L'estació telegràfica Marconi del Prat es va construir l'any 1911 a la finca La Ricarda, propietat de la família Bertrand. El disseny de l'edifici i la direcció tècnica de les obres van anar a càrrec de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, i el constructor va ser l'empresari pratec Josep Monés i Jané. El sistema telegràfic de Marconi no utilitzava fil, com la telegrafia tradicional, sinó que es basava en ones que eren captades per unes grans antenes receptores. El sistema ideat per Marconi va ser una autèntica revolució, especialment pel que fa a les comunicacions transoceàniques. Josep Puig i Cadafalch, arquitecte, historiador de l'art, arqueòleg i polític va ser una de les personalitats més completes i destacades del seu temps. Josep Monés i Jané, regidor durant sis anys i alcalde del 1916 al 1917, va ser un dels principals dinamitzadors de la vida cultural prateca. Com a constructor va aixecar alguns dels edificis més destacats del Prat, com la Granja La Ricarda o La Papelera Española.

L'Ajuntament del Prat va declarar la Telegrafia Bé cultural d'interès local l'any 1996, i forma part del Catàleg del patrimoni arquitectònic local, aprovat l'any 2002. El document reproduït és un fragment del contracte de construcció, signat entre l'empresa de Marconi i Josep Monés, cedit per la família Monés a l'Arxiu municipal.

Treballs de la construcció de la Central Telefónica Marconi

L'INTRANSIGENT

PERIÒDIC NACIONALISTA RADICAL

(ADHERIT A LA "UNIO CATALANISTA")

BARCELONA

DR. MARTÍ I JULIÀ, 14

(ABANS CANUDÀ)

Honorable Sr.

Assabentats els que formen la redacció d'aquest periòdic pel vostre company de Consistori En Josep Dalmau, de l'acort que prengué l'Ajuntament del Prat del Llobregat del qual tant dignament presidia, en donar els noms del malaguanyat Dr. Martí i Julià i del il·lustre dramaturg En Ignasi Iglesias a dos carrers d'aquesta població.

Nosaltres vora admiradors dels esmentats patriòtics, sentim goig de tant noble acte comés per aquest digne Ajuntament.

Oreiem que a hores d'ara ja seran en vostres mans adhesions de diverses entitats Nacionalistes, car moltes n'he rebudes el jorn de l'inaugural dels esmentats noms mai prou exaltats; Oreiem que no vos haurà dolgut a que haguem fet públic a la premsa diària els vostres acorts, car si bé portarà una simpatia més els que formen aquest govern municipal, més avant farem públic el nom de l'Ignasi Iglesias.

Pensem qu'el company En Josep Dalmau ja vos haurà comunicat quelcom per ha posar-mos d'acort per a que asseleixi un triomf de festa qu'ens proposem dur a terme.

En què molts n'he rebudes el jorn de l'inaugural dels esmentats noms mai prou exaltats; Oreiem que no vos haurà dolgut a que haguem fet públic a la premsa diària els vostres acorts, car si bé portarà una simpatia més els que formen aquest govern municipal, més avant farem públic el nom de l'Ignasi Iglesias.

Damià Labore
Director

AL EXCM. BATLLE DEL PRAT DEL LLOBREGAT.

Nosaltres vora admiradors dels esmentats patriòtics, sentim goig de tant noble acte comés per aquest digne Ajuntament.

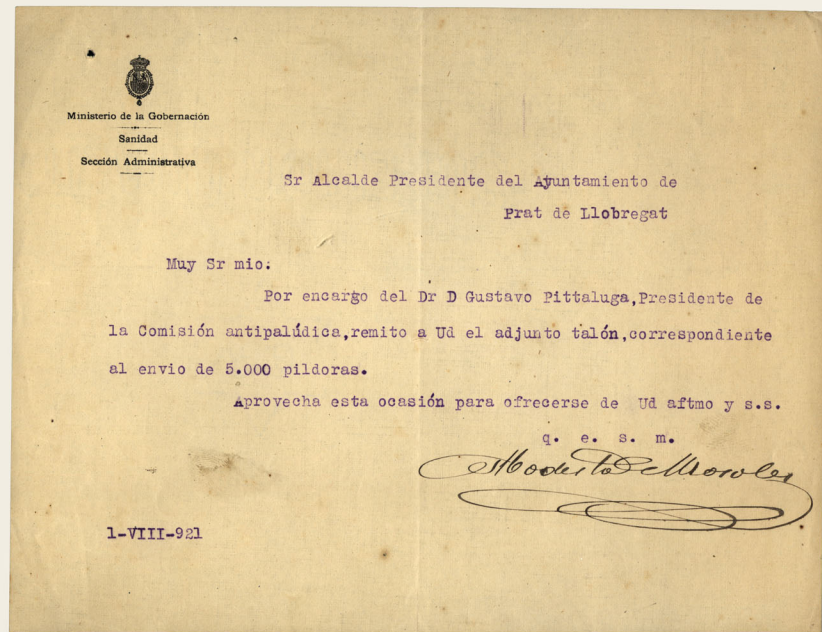
Oreiem que a hores d'ara ja seran en vostres mans adhesions de diverses entitats Nacionalistes, car moltes n'he rebudes el jorn de l'inaugural dels esmentats noms mai prou exaltats; Oreiem que no vos haurà dolgut a que haguem fet públic a la premsa diària els vostres acorts, car si bé portarà una simpatia més els que formen aquest govern municipal, més avant farem públic el

10 - PRAT DE LLOBREGAT
Calle de Tós

La Unió Catalanista, fundada el 1891, era una entitat política formada per diverses corporacions i associacions catalanistes. Entre les seves fites més importants destaca la reunió celebrada a Manresa i que va culminar amb l'aprovació de les Bases de Manresa (1893), document bàsic per al catalanisme polític. Va ser presidida en diverses ocasions per Martí i Julià, que la va obrir a posicions més d'esquerra. Va desaparèixer el 1936 després d'uns anys d'existència quasi testimonial. *L'intransigent*, adherit a la Unió Catalanista, amb un encès to patriòtic, felicitava l'Ajuntament del Prat per haver dedicat un carrer a Domènec Martí i Julià, polític i metge, i a Ignasi Iglesias, dramaturg. Els carrers no van canviar de nom, ni tan sols després de la Guerra Civil, malgrat la condició progressista i catalanista de Martí i Julià, i d'Iglesias i avui continuen formant part de la toponímia del nucli antic del Prat.

Carrer dedicat a Ignasi Iglesias, abans anomenat carrer Tós

El deficient estat sanitari va ser una constant al Prat fins ben enllà del segle XX. El fet de tenir tot el terme municipal al delta del Llobregat afavoria la formació de llacunes, estanys i maresmes. A aquest fet natural calia afegir el costum de la població pagesa d'estanyar els camps per eliminar la sal de la terra i la proliferació de cànecs i arrossos. El resultat va ser l'aparició d'epidèmies de còlera, i el paludisme es va convertir en endèmic.

Els anys vint del segle passat destaquen els treballs de la Comissió Antipalúdica, que intentava eradicar aquesta malaltia dels deltes catalans i que al Prat aconseguí, entre altres mesures, prohibir durant anys el conreu d'arrossos. La Comissió era presidida pel destacat metge, Gustavo Pittaluga, (Florència, 1876-Havana, 1956). De ben jove dirigí la lluita contra les malalties transmissibles a Guinea, (1909), i va ser catedràtic a la Universitat de Madrid i Diputat a Corts Constituents, (1931). Acabada la Guerra Civil, s'exilià i continuà la seva tasca científica fins a la seva mort.

Passeig en barca, a començament del segle XX

Sr Alcalde Presidente del Ayunta
Prat de L
mio.
Por encargo del Dr D Gustavo Pitta
tipalúdica, remito a Ud el adjunto ta
5.000 pildoras.
Aprovecha esta ocasión para ofrecerse

q. e. s. m.
Modesto Sallanueva

A.2.599.164 *

Sr. Alcalde

Los que suscriben vecinos de este pueblo con el mayor respeto a V. acuden y exponen que:

Existen en este pueblo tres establecimientos de los llamados "Cafés de Camareras" que en realidad son establecimientos de prostitución sin que la higiene intervenga para nada por lo que, además de los escándalos que dan y la vergüenza que es para la población la existencia de tales establecimientos, son muchos los jóvenes que a consecuencia de sus visitas a dichos cafés están padeciendo enfermedades venéreas.

Por la sanidad, moralidad y buen nombre de la población, rogamos a vuestra autoridad se sirva disponer el cierre de estos establecimientos.

Gracia que no dudará obtener de su recto proceder de V.

Prat de Llobregat a once de Enero de mil novecientos veinte y dos.

GOBIERNO CIVIL DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

N.º 2642.

SANIDAD

En vista de las reiteradas denuncias recibidas en este Gobierno Civil, acerca de 4 cafés de los llamados de camareras existentes en esa localidad, en los que se ejerce clandestinamente la prostitución con perjuicio de la moralidad y buenas costumbres del vecindario; he dispuesto prohibir terminantemente el servicio de camareras para todos los establecimientos de esa localidad que tendran que ser en lo sucesivo servidos por camareros.

Lo que le participo para su conocimiento y efectos.

Dios guarde á V, muchos años.

Barcelona 9 de Septiembre 1930.

Juan Vayda

Sr.
Alcalde de Prat de Llobregat.

Aquesta queixa formal, presentada en forma d'instància a l'Ajuntament, l'any 1922, anava acompanyada de seixanta firmes. La queixa era contra els locals que s'anomenaven cafés de cambres i que, segons els signants, eren centres de prostitució encoberts. L'any 1922, el Prat comptava amb 3.765 habitants i crida l'atenció que hi hagués tres establiments d'aquest tipus. Un altre aspecte a destacar és que de les seixanta signatures que acompanyen la instància, 41 són d'home i 19 de dona.

La situació no va millorar i, vuit anys després, el 1930, el creixement de la població (6.511 habitants) va anar acompanyat de l'augment d'aquests establiments, que ja eren quatre. El governador civil prohibeix taxativament la prostitució i obliga, com a solució, que en aquest tipus d'establiments, les cambres siguin substituïdes per homes.

Voltants de la plaça de la Vila. Any 1935

Sr. Alcalde. Los que suscriben vecinos de este pueblo con el mayor respeto de V. acuden y exponen que: Existen en este pueblo tres establecimientos de los llamados "Cafés de Camareras" que en realidad son establecimientos de prostitucion sin que la higiene intervenga para nada por lo que, además de los escándalos que dan y la vergüenza que es para la población la existencia de tales establecimientos, son muchos los jóvenes que a consecuencia de sus visitas a dichos cafés están padeciendo enfermedades venéreas. Por la sanidad, moralidad y buen nombre de la población, rogamos a vuestra autoridad se sirva disponer el cierre de estos establecimientos. Gracia que no dudará obtener de su recto proceder de V. Prat de Llobregat a once de Enero de mil novecientos veinte y dos.

COMPañA DE LOS FERROCARRILES DE MADRID A ZARAGOZA Y A ALICANTE.-RED CATALANA

Transmitido a

a las ____ y ____ del

día ____ de ____ de 192__

El TELEGRAFISTA,

Despacho

Calificación ____ Palabras ____

Núm. 41 a las 17:00 9 febrero de 1926

Recibido de

a las 20:30 del

día 9 de 2 de 1926

El TELEGRAFISTA

Villamero, de Barcelona a todas las estaciones
 nes de la Provincia = Urgente = Gobernador a
 Alcaldes = Comunicar de Rio Janeiro, Franco
 emprendió vuelo a las 8:15 de nuestro me-
 roidiano, amarrando una hora después,
 la isla de Buen Jesus, acudiendo autori-
 dades marinas por si necesitaba algo.
 Medio hora después emprendió vuelo acien-
 do hacia el este de la isla. =

El Jefe de la Estación.

Estación de

M. Nod. ena.

Ramon Franco Bahamonde hauria passat a la història per ser un brillant pilot, si no hagués estat germà del dictador Francisco Franco, que eclipsà i condicionà el seu historial. Ramon ingressà a l'aviació militar i l'any 1926, amb l'hydroavió *Plus Ultra*, va travessar l'Atlàntic, des de Palos de Moguer fins a Buenos Aires, d'aquesta manera va establir un rècord de distància. De conviccions republicanes, va ser nomenat director general d'Aeronàutica, l'any 1931, càrrec que ocupà poc temps, ja que va ser substituït pel seu suport als anarquistes andalusos. També va ser diputat per Barcelona a la candidatura de l'Esquerra Catalana en les eleccions del juny de 1931. Les pressions familiars devien contribuir al seu posicionament amb els insurrectes en el cop d'estat del 18 de juliol i durant la guerra va actuar com a pilot de bombarders. Alguns han volgut veure circumstàncies estranyes en la seva mort en un accident, a prop de les Balears, l'any 1938.

Avioneta que sobrevola el nucli urbà, cap al 1935

Villamero, de Barcelona a todas las estaciones de la Provincia = Urgente = Gobernador a Alcaldes = Comunicar de Rio de Janeiro, Franco emprendió vuelo a las 8h15 de nuestro meridiano, amarrando una hora después, en la isla de Buen Jesus, acudiendo autoridades marina por si necesitaba algo = Medio hora despues emprendió vuelo aciendo (sic) pruebas sobre la isla. 9 de Febrero de 1926

Dado cuenta al Ayuntamiento, en sesión de 29 Mayo 1926: 1926
V. de
El Alcalde,

Con mayor suntuosidad que los años anteriores por razón de estreñarse, en el presente, un preciosísimo Fálico que han ofrecido al Santísimo Sacramento las Señoras vecinas de esta población, celebrará, más adelante, esta parroquia, la solemne - Procesión del Córpus, el mismo día de su fiesta, á sea el 3 del próximo Junio, á las 6 de la tarde, y como Cura Párroco me es sobremanera honroso y grato invitar á la Mag. cilia Corporación Municipal que V. tan dignamente preside, á dicho acto religioso, que de seguro obtendría gran realce con su honorable asistencia, complaciéndose en anticiparle, por élla, las mas expresivas gracias.

Díes guarde á V. muchos años.

Parat de Llobregat 26 de Mayo 1926.

Alfredo Mark. & Parat

Sr. D. Alberto Fen Guikera, Alcalde de Parat de Llobregat.

La festivitat de Corpus, una de les festes mòbils del calendari catòlic, té una tradició molt antiga i ha anat acompanyada de processons i altres manifestacions religioses que han comptat amb una important participació popular. El següent, el formaven les autoritats religioses, civils i militars, i una important representació del tèxtil associatiu local. Homes i dones desfilaven separats i destacaven els nens que havien fet la comunió aquell any. La processó anava acompanyada d'una banda de músics i, alguns anys, s'havien fet catifes als carrers. En diversos punts del recorregut s'instal·laven petites capelles i es feia una parada per pregar. L'itinerari, que sortia del temple parroquial, seguia diversos carrers del nucli urbà, i la tradició marcava baixar per l'actual carrer de Jaume Casanovas i tornar pel conegut, durant anys, carrer de la Processó (l'actual de Santiago Rusiñol).

Procesó del Corpus, abans de 1905

mo Cura Párroco me es sobremanera honroso y grato invitar á la Mag. cilia Corporación Municipal que V. tan dignamente preside, á dicho acto religioso, que de seguro obtendría gran realce con su honorable asistencia, complaciéndose en anticiparle, por élla, las mas expresivas gracias.

Liga contra la Pùblica Inmoralidad
Ramón S. Jossé, 32, pral.
Barcelona

Barcelona Julio de 1927.

Sr. Alcalde de

Muy distinguido Sr.: Me confío a la benevolencia de V. S., para esperar que se dignará atender el ruego de esta Liga contra la Pùblica Inmoralidad, de que en cuanto dependa de la autoridad de V. S., las playas de esa población sean vigiladas y libradas de los abusos que en épocas de baños suelen ocurrir.

Por desgracia es muy frecuente que individuos de todos sexos, faltados de aprensión y con pretexto del baño, en las playas olvidan el respeto debido al público y se comportan ante él con las mismas licencias que se permitirían en sus alcobas; y o se desentenden a la vista de todos, o aparecen sin más que una señal de lraja que, por lo escaso o ajustado al cuerpo, ni siquiera disimula lo que honestamente no se puede exhibir; añadiendo algunos ciertas expansiones que, en tales circunstancias, necesariamente provocan a escándalo.

Algo de ésto se ve en los mismos establecimientos de baños; pero mucho más ocurre en las playas libres, sobre todo en las que están lejos de donde suelen actuar los agentes de la autoridad; estas playas son actualmente frecuentadísimas gracias a las facilidades que da el uso del automóvil.

Es manifestado el agravio que así se causa a sin número de ciudadanos y de familias honestas, y la coacción moral que se les hace impidiéndoles disfrutar igualmente de la playa con el sosiego a que tienen derecho. Y es indudable también que la autoridad debe intervenir en su favor, restableciendo los fueros de la decencia pública. Creemos que la autoridad tan dignamente ejercida por V. S., habrá provisto a ello; pero como bien podría ser que sus provisiones no fuesen aún las exigidas por la creciente inmoralidad introducida de año en año en las playas, principalmente por extranjeros que nos confunden con países coloniales, esta Liga, cumpliendo con el fin suyo especial, y esperando el apoyo de la autoridad de V. S., como cuenta con el apoyo del Excmo. Sr. Gobernador civil de Barcelona, se permite proponer a V. S. la adopción de disposiciones encausadas:

1.ª - a que por medio de carteles en lugares a propósito, se recuerde a todos los concurrentes a establecimientos de baños y playas, dentro la jurisdicción de V. S., que están obligados a no vestirse y desnudarse sino en lugares cerrados; a llevar trajes de baño completos y de ningún modo los llamados "slips" o parecidos; a taparse con capas cuando van o vienen del baño y mientras permanecen a la vista del público, y a guardar siempre la debida compostura.

2.ª - a que se impongan sanciones adecuadas, a los infractores.

3.ª - a que se ejerza la necesaria vigilancia por los agentes de la autoridad, acudiendo si es menester a los Mozos de Escuadra y a la Guardia Civil, para las playas alejadas de la población.

4.ª - a que se dé facilidad para que cualquier ciudadano denuncie cualquier infracción que se observe.

Por último, me es grato manifestar a V. S., que esta intencionalidad en la vigilancia de las playas, tiene afortunadamente carácter general; y para que lo sea tanto como posible, es que intervenga esta Liga repitiendo las anteriores recomendaciones a todas las poblaciones costeras de Cataluña, bien convencida de que con la actuación persistente de todos, se conseguirá desterrar la inmoralidad en las playas y devolver a nuestro pueblo honrado, el pacífico disfrute de las mismas.

Reconociendo a la buena acogida que V. S. se sirva dispensar a la presente, le da expresivas gracias y le saluda atentamente en nombre de esta Liga.

El Presidente

J. Jossé

Banyistes. Anys 20

L'any 1907, Bernat Picornell havia fundat el Club Natació Barcelona, el primer de tot l'Estat, i el 1912 es constituí el Femina Natació Club, el primer per a dones. Catalunya sempre va ser pionera en aquest esport i els nedadors catalans van ser els primers a participar en uns jocs olímpics (Anvers, 1920). Aquesta evident modernitat contrastava amb la dura realitat social, on entitats com la Liga contra la pública immoralitat tenien una forta influència i les autoritats de l'època seguien els seus suggeriments. La Liga, disposada a atacar tot allò que pogués atemptar contra la moral i l'ordre, tenia posat el bany públic en el seu punt de mira. L'Ajuntament del Prat rep, el juliol del 1927, una petició per prohibir el que anomenen conductes abusives i exhibicionistes. Del contingut del text resulta molt significatiu el punt primer.

El Presidente

J. Jossé

Acta

Prat de Llobregat a catorze d'abril de mil noucents trenta; reunits els sota firmants a les cinc de la tarda en el local del Ajuntament, acorden secundar el moviment revolucionari iniciat a Barcelona per En Francesc Macià.

Constitueixen la Junta Revolucionària i nomenen President de la mateixa a En Josep Pujol Capsada; Vice President a En Jaume Salles Serra, i Secretari a En Tomàs Pujol Font.

Akte seguit acorden i efectuen la proclamació de la República Catalana, des de el balcó de l'Ajuntament, isant les banderes catalana i republicana, als màstils de la Casa de la Vila, amb l'acclamació del poble congregat a la Plaça.

Els reunits acorden garantir l'ordre i defensar el nou règim amb el més gran entusiasme i decisió fins a oferir el sacrifici de llurs vides.

El President:

El Vice-President:

Jaume Salles

Josep Pujol

Tomas Pujol

En Josep

En Josep

En Josep

En Josep

En Josep

En Josep

Les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 donaren la victòria als partits contraris a la monarquia. Alfons XIII abandonà Espanya i el 14 d'abril es proclamava la II República. A Catalunya, l'àmplia victòria d'Esquerra Republicana portava Francesc Macià a la presidència de la restaurada Generalitat que, poc abans que s'instaurés el nou règim a Madrid, proclamava la República catalana integrada en un Estat espanyol federal.

Al Prat, les eleccions també van donar la victòria a ERC i, hores després, el govern local municipal, presidit provisionalment pel metge Josep Pujol, amic personal de Macià, s'adheria a la proclama de la República catalana. Les imatges de l'època mostren l'expectació amb què es va rebre la notícia a la plaça de la Vila.

Proclamació de la República, a la plaça de la Vila

Prat de Llobregat a catorze d'abril de mil noucents trenta; reunits els sota firmants a les cinc de la tarda en el local del Ajuntament, acorden secundar el moviment revolucionari iniciat a Barcelona per En Francesc Macià. Constitueixen la Junta Revolucionària i nomenen President de la mateixa a En Josep Pujol Capsada; Vice President a En Jaume Salles Serra, i Secretari a En Tomàs Pujol Font. Acte seguit acorden i efectuen la proclamació de la República Catalana de desde el balcó de l'Ajuntament, isant les banderes catalana i republicana als màstils de la Casa de la Vila, amb l'acclamació del poble congregat a la Plaça. Els reunits acorden garantir l'ordre i defensar el nou règim amb el més gran entusiasme i decisió fins a oferir el sacrifici de llurs vides.

Acte seguit acorden i efectuen la proclamació de la República Catalana, des de el balcó de l'Ajuntament, isant les banderes catalana i republicana, als màstils de la Casa de la Vila, amb l'acclamació del poble congregat a la Plaça.

Els reunits acorden garantir l'ordre i defensar el nou règim amb el més gran entusiasme i decisió fins a oferir el sacrifici de llurs vides.

Barna. 21 de Març de 1932

EL DIPUTADO A CORTES
POR LA PROVINCIA DE
BARCELONA

Sr. Alcalde de Prat de Llobregat

Molt Sr. meu:

El dador de la present i amic
Marcel Pujol, aspira ésser anomenat Interventor
de Fons d'aquesta vila amb caracter interí.

El meu recomanat no pertany al Cos d'Inter-
ventor de Fons Provincials i Municipals però
ingressarà al mateix prenent part al Concurs
que dintre de poc s'obrirà mitjançant l'opor-
tuna convocatòria, puig té per a això els re-
quisits legals i sempre li servirà de merit
acompanyar amb la demes documentació un certi-
ficat acreditatiu d'haver desempenyat o de de-
sempenyar el càrrec d'Interventor de Fons Mu-
nicipals encara que sigui interinament.

Molt li agrairé m'indiquin lo més aviat pos-
sible si s'ha pogut atendre a l'amic Pujol.

Li avança les gràcies i queda de V. afm.
S. S.

q. l. e. l. m.

Lluís Companys

de Fons d'aquesta vila amb caracter interí.

El meu recomanat no pertany al Cos d'Inter-
ventor de Fons Provincials i Municipals però
ingressarà al mateix prenent part al Concurs
que dintre de poc s'obrirà mitjançant l'opor-
tuna convocatòria, puig té per a això els re-
quisits legals i sempre li servirà de merit
acompanyar amb la demes documentació un certi-
ficat acreditatiu d'haver desempenyat o de de-
sempenyar el càrrec d'Interventor de Fons Mu-
nicipals encara que sigui interinament.

Molt li agrairé m'indiquin lo més aviat pos-
sible si s'ha pogut atendre a l'amic Pujol.

Li avança les gràcies i queda de V. afm.

Plaça de la Vila. Any 30

La funció pública, malgrat la mala premsa que ha tingut en determinades èpoques, s'ha vist com una bona sortida laboral. No sempre, però, l'accés ha estat igualitari i democràtic en funció dels mèrits dels aspirants i, en alguns moments, han estat freqüents els recomanats. Una de les places més ben remunerades és la d'interventor dels fons municipals, ja que el càrrec comporta una gran responsabilitat, en haver de portar el control de tots els ingressos i les despeses d'un municipi. Aquest és el càrrec a qui aspirava el protagonista del document, que comptava amb el padrinatge de qui aleshores era Diputat a Cortes, Lluís Companys, que el 1933 era escollit pel Parlament català per substituir el difunt Francesc Macià al capdavant del Govern català. Refugiat a França, en acabar la Guerra Civil, la policia militar alemanya el lliurà a les autoritats franquistes que, després d'un consell de guerra sense cap garantia, el condemnaren a mort. Morí afusellat al Castell de Montjuïc de Barcelona, el dia 15 d'octubre de 1940. Lluís Companys forma part, amb un lloc destacat, de la història de Catalunya, el seu recomanat, però, no va treballar a l'Ajuntament del Prat.

EL PRAT DE LLOBREGAT, 28 de Setembre de 1936

Passat a la Comissió Municipal de Govern.

El Consell Regidor

Josep Riera

Sessió ordinària de primera convocatòria celebrada per la Comissió Municipal de Govern el dia dotze de Març de mil nou cents trenta sis.

PARTICULAR: Vista la instància cursada pel senyor Vicenç Grau Miralles sol·licitant autorització per a establir en la casa número vuit de les del carrer de Rígal "una acadèmia de ball amb senyoretes entrenadores i retribució pel sistema de tiquets o sigui de les conegudes correntment amb el nom de ball taxi o ball Musét"

"La Comissió d'acord en un tot amb el proposat pel senyor Conseller Regidor de Governació, acorda no autoritzar el funcionament de l'esmentada Acadèmia mentre tant pel sol·licitant no es dongui extricte compliment al que sobre el particular disposa la Llei i Reglament d'espectacles respecte a les condicions de capacitat, higiene, etc., que han de reunir els locals públics."

Es conforme amb el seu original a que em remeto.

El Prat de Llobregat 13 de Març de 1936.

El Secretari

Carles

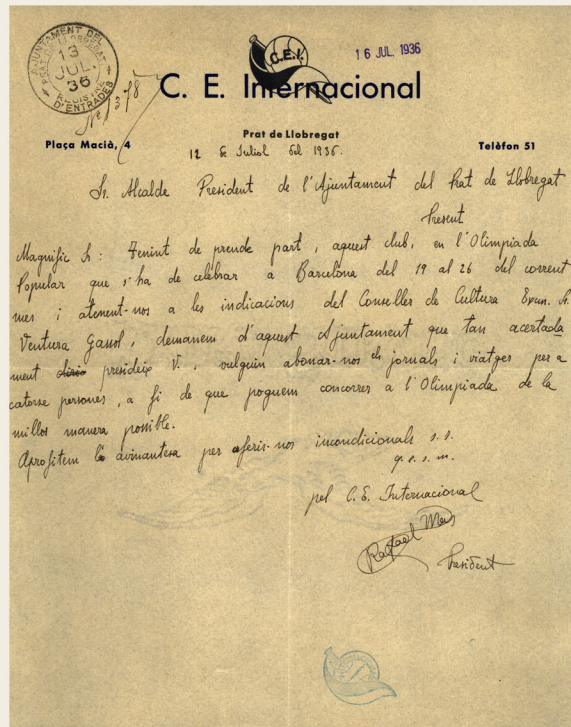
El ball sempre ha tingut una gran acceptació entre els pratencs, com ho demostren les sales que es destinaven a aquesta activitat. Les entitats més destacades, des de l'Artès a l'Autonomista, fins a d'altres menys importants, organitzaven regularment sessions i des de l'any 1906, la Sala la Moderna hi tenia la seva activitat principal. Totes les festivitats importants anaven acompanyades de balls en què participaven joves del nucli urbà i de les cases de pagès. L'arribada de la indústria no va fer més que incrementar el nombre d'aficionats.

Aprofitant la bona acceptació del ball, Vicenç Grau sol·licita autorització, l'any 1936, per obrir un establiment dedicat al que s'anomenava ball taxi o ball Musét. Aquests tipus d'establiments, que podem reconèixer gràcies al cinema, funcionaven amb unes ballarines que es contractaven per balls. Els clients adquirien una tiqueta a l'entrada i no havien de fer res més que triar parella i per cada ball, havien de donar a la seva acompanyant un tiquet acreditatiu del servei. Sembla que l'establiment no es va posar en funcionament perquè no va obtenir el corresponent permís municipal per falta de condicions del local.

Parelles que ballen a l'envelat. Any 40

"La Comissió d'acord en un tot amb el proposat pel senyor Conseller Regidor de Governació, acorda no autoritzar el funcionament de l'esmentada Acadèmia mentre tant pel sol·licitant no es dongui extricte compliment al que sobre el particular disposa la Llei i Reglament d'espectacles respecte a les condicions de capacitat, higiene, etc., que han de reunir els locals públics."

Partit de futbol, a la dècada de 1930-1940

L'Olimpiada Popular de Barcelona volia ressaltar la noció d'esport popular, democràtic i interclassista. Acollia federacions oficials i organitzacions de tot tipus i posava l'èmfasi en la representativitat nacional dels equips enfront de l'estatalisme de l'olimpisme. Es volia destacar la noció d'amateurisme i popularització de l'esport per damunt del rendiment físic i de les marques esportives.

El comitè organitzador de l'Olimpiada Popular va fer una crida oberta a totes les entitats que hi volguessin participar. Al Prat, el C.E. Internacional s'adreçà a l'Ajuntament per tal d'aconseguir l'ajut econòmic municipal per poder-hi participar. Aquest Club de futbol s'havia creat l'any 1935 i va tenir una activitat molt limitada.

L'Olimpiada Popular s'havia de celebrar del 19 al 26 de juliol de 1936. El cop d'estat militar encapçalat pel general Franco va impedir-ne la celebració i va truncar la concepció d'esport que representava.

AJUNTAMENT DE
FONTS DE SACALM

Les forces proletàries i democràtiques d'aquesta vila vénen realitzant, des de que la voluntat popular ha pogut imposar-se, una tasca constructiva i depuradora en tots els aspectes de la vida ciutadana, havent-nos sorprès la Revolució amb gran part del camí a recórrer, net de les males herbes de la reacció i la plutocràcia.

Continuant amb més fermesa aqueixes directrius, aquest Consell Municipal, recollint un estat d'opinió favorable i gairebé unànim, ha acordat extirpar del nom de la nostra vila el seu caire clerical i hipòcrita donant-li, a la vegada, una nova denominació que agermana la sana tradició amb el que constitueix el nostre orgull i la nostra riquesa: la varietat i abundància de les nostres fonts.

Així, doncs, la vila que fins ara era coneguda per SANT HILARI SACALM, s'anomenarà

FONTS DE SACALM

esperant que cooperareu a la tasca de sanejament moral que porta endavant aquesta Revolució, propiament per tots els mitjans al vostre abast aquest canvi de nom, per tal de que pugui arribar a coneixement del major nombre de ciutadans, entitats sindicals i demés organitzacions.

Amb tota cordialitat us saludem i us ho agraïm.

FonTS de Sacalm, 15 de desembre del 1936

L'Alcalde
Narcís Corbera

CONSELL MUNICIPAL
de la vila
d'EMPORI

Companyes de la Municipalitat
de _____

Ens plau d'assabentar-vos que els treballadors d'aquesta vila, amb acció referendària, han canviat el nom amb el qual, fins ara, es designava aquesta població (nom vergonyant que imposà l'invasió catòlica, trenta el que tenia abans aquesta, de VILA MILICIANA) i han determinat que des d'ara, s'anomenarà

EMPORI

Què que vos traslladem pel vostre coneixement; i ensems, ens permetem pregar-vos, volgheu fer-ho publicar i notificar-ho als Sindicats i demés organitzacions que hi hagi a n'aqueixa.

Vos ho agraïm a la bestreta. Conte'u amb nosaltres reciprocament.

Salut. Una abraçada fraterna i revolucionària.

EMPORI (abans St. Pere Pescador) a 26 Novembre del 1936.

Pel Consell Municipal,
El Conseller Primer

Narcís Martí

Consell Municipal
de
Segarra de Gaia
(Antiga Vila, Colònia de Quera)
Vegueria de Rous

Companyes: Aquest Consell municipal, fent-se càrrec del desentonament popular que suposa en els moments revolucionaris actuals conservar el nom que fins al present havia ostentat la nostra vila, el qual es caracteritza de ridícul i troglodita, digne d'uns padris fanàtics i absolutistes, ha decidit, d'acord amb la realitat politico-geogràfica del nostre poble, substituir el nom de Santa Coloma de Queralt, que fins a la data havia dut la nostra localitat, pel de Segarra de Gaia, el qual es considera adient amb el moment històric que vivim.

En fer-vos palesa la nostra decisió, esperem de tots vosaltres que col·laboreu amb entusiasme a divulgar la nova del canvi de nom, evitant d'aquesta manera possibles equivocacions que podrien ésser la causa de sensibles entorpiments en la bona marxa politico-administrativa de la població.

En amb veritable joia que bo i aprofitant aquesta avinentessa us fem endregar de la més cordial i revolucionària salutació.

Segarra de Gaia, mes de gener del 1937.

El Consell Municipal

AJUNTAMENT
DE
VILABOI

A l'Ajuntament de
El Prat del Llobregat

Aquest Ajuntament, en sessió de constitució celebrada el dia disset de Novembre proppassat, acordà canviar el nom de Sant Boi de Llobregat, que portava aquesta vila pel de

Vilaboi

Em plau fer-vos-en sabedors als efectes de la necessària publicitat a la vostra població per a coneixement general.

Salut.

Vilaboi, 5 de Febrer del 1937.

L'Alcalde-President,

Joan Vandellós

Passat el desconcert inicial de l'esclat de la guerra, la Generalitat republicana procedí a reestructurar la vida local per tal de cobrir les necessitats del front i de la rereguarda, i garantir la participació popular en els ajuntaments. El 9 d'octubre de 1936 va aprovar la Llei municipal catalana. L'article 66 permetia als municipis canviar el nom amb l'acord del Ple municipal i la ratificació del Consell de la Generalitat. Molts pobles s'apressaren a canviar el nom de les seves viles i ciutats, i eliminar qualsevol referència a la religió i la monarquia. Alguns recuperaren noms procedents de la tradició mentre que la majoria demostraren força imaginació a l'hora de buscar noves denominacions.

Durant la Guerra Civil es produí una manca de moneda fraccionària, d'especial importància per a les petites transaccions diàries, a causa, sobretot, de les dificultats per fer noves emissions, per l'escassetat de matèries primeres. Molts municipis optaren, llavors, per fer emissions en paper de curs legal únicament en el seu terme municipal.

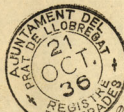
Al juny del 1937, la manca quasi absoluta de moneda de pesseta i dos rals fa que l'Ajuntament aprovi l'ús restringit dels bons emesos a Barcelona, donada la intensitat i la freqüència dels contactes amb la capital. La mesura no fou suficient i el 2 de desembre de 1937, el Ple municipal aprovà l'emissió de vint mil bons de cinc cèntims, vint mil de deu cèntims i deu mil de vint-i-cinc cèntims de pesseta. Les raons que justifiquen aquest acord són les reiterades queixes dels comerciants i veïns per la impossibilitat d'atendre les necessitats quotidianes. Els bitllets emesos empraven motius locals en el disseny i estaven avalats per la tresoreria municipal. La majoria van circular fins a la fi de la guerra.

AVIACIÓN MILITAR

ESQUADRA N.º 3 - Barcelona

Núm. 494

Sirán dar las órdenes oportunas para que la población civil del pueblo del Prat, cierre sus ventanas y puertas una vez entrada la noche a fin de que no trasluzca ninguna luz a la calle a partir de de las 19 horas.

Así mismo le comunicamos, que al primer aviso telefónico desde este Aeródromo, deberán apagarse las luces del alumbrado público.

Prat de Llobregat a 21 Octubre 1936.

El Jefe del Aeródromo.

[Signature]

Al Camarada Alcalde del Prat de Llobregat.

Sirán dar las órdenes oportunas para que la población civil del pueblo del Prat, cierre sus ventanas y puertas una vez entrada la noche a fin de que no trasluzca ninguna luz a la calle a partir de de las 19 horas.

Así mismo le comunicamos, que

BOMBARDEO DEL DIA 18 de Juny del 1938.

Parte donat per la Policia.

A les 11 del matí poc mes o menys.

Sobre l'Aerodrom Militar.

40 bombes explosives de 50 quilos.

10 bombes incendiaries.

Morts 6

Ferits greus 4.

Dades del moment.

=====

La Guerra Civil española es convertí en un camp de proves per a una nova forma de guerra, la dels atacs aeris, que s'havia iniciat durant la I Guerra Mundial. Ciutats com Guernica, Lleida o Barcelona són tristos exemples dels efectes devastadors de les bombes i de la poca efectivitat de les escasses defenses antiàeries, que deixaven la població civil a la mercè dels enemics. El Prat, que concentrava al seu territori la major part de l'activitat aèria catalana, era un objectiu militar de primer ordre. A això cal afegir el fet que les dues grans fàbriques locals produïen material armamentista. Poc després de l'inici de la guerra, les autoritats militars donaven consignes a la població civil per tal d'evitar oferir punts d'orientació al pilots enemics. Amb tot, i malgrat les instruccions que es repetiren al llarg dels mesos, el Prat patí diversos atacs aeris amb pèrdues humanes. L'Aerodrom militar va ser el principal objectiu de l'aviació franquista, però no l'únic.

